

www.e-rara.ch

**Silva locorum, qui frequenter in concionibus occurrere solent, omnibus
divini verbi concionatoribus, cum primis utilis & necessaria**

Luis

Venundatur Parisiis, 1586

Zentralbibliothek Zürich

Shelf Mark: RRa 166

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-26764>

Linguae moderatio.

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

pulchritudo malo punico assimilatur: cuius grana, & purpureo colore ardorem charitatis, & appositissimo ordine & collatione eius aptissimum in cunctis ordinem designat: quæ duo præcipua fidelis animæ ornamenta sunt.

Linguae moderatio.

COLLE.

Quam sit difficile linguam regere & moderari, quantumque ad animæ nostræ salutem hæc ipsa cura necessaria sit, vel hoc vno argumēto perspicere licet, quod tam multa in literis sanctis hac de re, Spiritu sancto dictante, scripta sint. Quorū nos ali qua in eorum gratiam qui hinc linguæ nostræ scopulum studio sese vitare cupiunt, hoc in loco attexere volumus.

Salomon igitur Prouer. 13. sic ait, Qui custodit os suum, custodit animam suam: qui autem inconsideratus est ad loquendum, sentiet mala: Idemque Prouer. 22. eandem fere sententiam repetit his verbis, qui custodit os suum, & linguam suam, custodit ab angustiis animam suam. Ad utrumque igitur linguæ moderatio valet, ut & animæ periculum, quod ex lapsu linguæ provenire potest, deiecerimus: & angustias varique incommoda quæ ex hac iniuria consequi solent, fugiamus. Regius autem Prophetæ, inter ea præcepta quæ ad æternam vitam consequendam requiruntur, primo loco linguæ moderationem numeret his verbis, Quis est homo qui vult vitam? diligit dies videre bonos &c. Prohibe ait linguā tuā à malo, &c. l. t. n. l. 3. Hinc tritum illud, quāvis valde notādū, virtutē primam esse puto compescere linguā, Proximus ille Deo est, qui scit ratione tacere. Deniq; mors & vita in manibus linguæ. Quocirca orare semper oportet, Pone Domine custodiam ori meo &c.

Lingua placabilis lignū vitæ: uar autē moderata est, cōteret spiritū. Item lingua sapientū ornat sciētiā: os autē fatuorū ebullit stulticiā. Recte autē ebullendi verbo vitur. Sicut. n. aqua fontū perpetua scaturigine manat: sic ex ore stultorū stultissima & inania verba iugiter scaturiūt. Quin & sepulchrū patens guttur eorū esse vares regū testatur, qd̄ graui⁹ est. Quā sit autē difficile linguā moderari, declarat illa Salomōis verba Prou. 16. Hominis est

est animā preparare & Dñi gubernare linguā. Illud etiā aduersus
 p̄cipites in lingua. Qui pri⁹ respōdet quā audiat, stultū se esse de-
 mōstrat, & confusione dignum. De hoc etiā dicitur. Sicut vrbs
 parēs & absq; murorū ambitu, sic vir q. nō potest in loquēdo cō
 tinere sp̄ritū suū. Itē illud: A facie verbi parturit fatuus, quasi ge-
 mitus partus infantis. Itē illud. Sagitta infixā fœmori canis, sic
 verbum in ore stulti. Quibus verbis quorundam futilium ho-
 minum loquacitas & linguæ intemperantia grauit̄ castigatur.

Quanta in loquendo sobrietas & modestia adhibenda sit, insi-
 nuant illa Salomonis verba. Vidisti hominem velocem ad lo-
 quendum, stulticia magis speranda est, quam illius correctio. Et
 totum spiritum suum profert stultus, sapiens autem differt, &
 reseruat in posterum. Hoc enim vel præcipuum inter vtrumque
 sapientem, s. & stultum discrimen est, quod sapiens os habet in
 corde, stultus autem cor habet in ore. Nihil enim tacer, nihil
 dissimular, nihil maturo silentio tegit: sed vbi primum aliquo
 affectu concitatus est, in aperta verba prorumpit: quibus fre-
 quenter se omnibus iniuriam, & contempibilem facit.

Qui plurimum verbis abundant, fere semper in operibus e-
 geni sunt: velut arbores, quæ quō pluribus folijs virent, hoc mi-
 nus fructuum habere solent. Vnde est illud sapientissime dictum.
 Vbi autem verba sunt plurima, ibi frequenter egestas. Hinc Ec-
 monet. Noli esse citus in lingua tua, & inutilis ac remissus in
 operibus tuis.

Loquendi modestiam commendant illa Ecc. verba: Si est tibi
 intellectus, responde proximo tuo: sin autem sit manus tua su-
 per os tuum, ne capiaris in verbo indisciplinato. Honor & glo-
 ria in sermone sentati, lingua autem imprudentis subuersio eius
 est. Item verbum dulce multiplicat amicos, & mitigat inimicos,
 & lingua eucharis (idest, gratiosa & suavis) in bono homine a-
 bundat. Huc pertinet & illud. Responsio mollis frangit iram,
 sermō durus suscitāt furorem.

Noli esse verbosus in multitudine presbiterorum & non ite-
 res verbum in oratione tua. Itaque Pleonasmos, Perissologia, &
 Macrologia, vitia sunt non solum oratori, sed pio etiā homini
 vitanda, vt pote quæ & fastidium auditoribus pariant, & dicen-
 tis loquacitatem auguant.

Est qui labitur lingua sed non ex animo: quis enim est qui nō labatur in lingua? Certus animi index sermo est. Vnde ferūt Socratem (cum ingenui cuiusdā pueri indolē explorare vellet) petisse ab eo vt loqueretur, quo illum videret. Sicut enim scaturiens aqua fontis, naturā terræ indicat, per cuius meatus trāsit, ita verba animum indicant à quo proficiūtur. Hinc illud Eccli. 27. Si cut rusticatio de ligno ostendit fructum illius, sic verbum ex cogitatu cordis hominis. Pro quo alius vertit: vt cultum arboris fructus eius indicat, ita corda hominum sermo.

Eccli. 27. Sepi aures tuas spinis, & linguam nequam noli audire, & ori tuo facito ostia & seras auribus tuis. Aurum tuum & argentum tuū cōsta: & verbis tuis facito stateram, & frenos ori tuo rectos: & attende tibi ne labaris in lingua. Excute omnes metaphoras, has inest enim omnibus sua emphasis, quibus intelliges quanta cura & studio linguam moderari debeamus.

Eccli. 32. Linguæ moderationem, & silentium nos docet Eccli. 32. his verbis. Audi tacens, & pro reuerentia accedet tibi bona gratia. Adolescens loquere in tua causa, vix cum necesse fuerit. Si bis interrogatus fueris habeat caput responsum tuum. In multis esto quasi inscius, & audi tacens & quærens.

Linguæ petulantiam familiare esse vitium improborum hominum declarat Propheta Ps. 12. cū ait. Dixerunt, Linguam nostrā magnificabimus, labia nostra à nobis sunt, quis noster Dominus est? Sic Pharaon dicebat: Quis est Dominus vt audiā vocē eius? Nescio Dominum & Israel non dimittā. Sic rex Assyriorū: Quis (inquit) est Deus qui eripiat vos de manu mea? Sic impius Nichanor, præcepta Dei ridens, interrogauit. An esset Deus in cœlo qui iussisset seruari diem sabbati? Cuius tamen blasphemię supplicium protinus consequutum est, vt Machab. 2: legimus.

2. Mac. 2. Magnæ virtutis & moderationis est impetū animi reprimere & linguæ intemperantiam, cum affectus in animū erumpunt, cohibere. Hoc plane præstare non poterat Eliu, vnus ex amicis Iob: cuius illa verba sunt. En vëter meus quasi mustum absque spiraculo, quod lagunculas novas dirumpit. poterat tamen ille qui dicebat. posui ori meo custodiam, cum consisteret peccator aduersum me. Obmutui & silui etiam à bonis: & dolor meus renouatus est. Concaluit cor meum intra me, & in meditatione mea exarde.

exardescet ignis. Hoc est. Quamuis istus in animo vrereret, tamē linguam cohibui, & luctantia verba repressi, ne quidquam insolentius, aut imprudentius loquerer. Idem etiam testatur Psal. 16. Pro eo enim quod nos legimus, vt non loquatur os meum opera hominum, alij ex Hēb. verterunt. Quod cogitavi, non transiit os meum. Hoc autem nemo pręstat, nisi qui cor suum & linguam, imo & seipsum sub se habet.

Pro eo quod nos legimus, Ecce loquētur in ore suo, & gladius in labijs eorū, quoniam quis audiuit? Hier. ex Hēb. vertit, quasi nemo audiat. Sic enim se gerunt multi, nō solū in obloquēdi ac detrahēdi licētia, quasi nullū licentię suę testem in cęlo formidaret, cū tamē Dñs pēr prophetā dicat, Ego sum iudex & testis: Psal. 58.

Vbi nos legimus, Pone Domine custodiam ori meo, & ostiū circumstantię labijs meis, &c. Alij verterūt, custodi ostiū labiorum meorū. Intelligens ergo vir sanctus, quā difficile sit linguā coercere, ne de fama detrahas innocentis, ne per iram contumeliam dicas, ne multa loquaris ad voluntatē alterius contra quā sentis, ne plurimā inutilia, leuia, inania, temere effutias, quorum omnium reddituri sunt homines rationem, vt Christus minatur apud Matth. Quo circa semper orandus est Deus, vt linguam nostram moderetur, ne quid vnquam loquamur quod ad gloriam ipsius atque aliquem fructum aliorum non redundet. Hier. 29.
Psal. 140

Sermonis lenitatē atque dulcedinē sponsus in sponsa cōmendat cū ait. Sicut vitta coccinea labia tua, & eloquiū tuū dulce: vt intelligas pij hominis sermones, dulcedinis suauitate & lenitate esse condiendos. Item etiam Prou. 16. Salomon ostendit cū ait. Qui sapiens est corde, appellabitur prudens, & qui dulcis est eloquio, maiora reperiet, hoc est, qui prudentię cordis, dulcedinem adhibuerit sermonis, is planē magis in Ecclesia proficiet. Cam. 4.

Nō omni homini cor tuū manifestes, ne forte inferat tibi gratiā falsam, & conuictietur tibi: Hinc facit & illud, Amico & inimico noli narrare sensum tuum: & si est tibi delictum, noli denūciare: Audiet enim te, & custodiet te &c. Itē audisti verbū aduersus proximū tuū: commoriatur in te, sciens quod nō te disrumpit. Eccli. 8.
Idem. 19

Quā dissimilis sit stultorum & sapientum lingua, declarat Eccli. his verbis: Est tacens, qui inuenitur sapiens: & est odibilis, qui procax est ad loquendū. Est autē tacens, nō habēs sensū lo Idem ibid
Eccli. 20

quelæ & est tacens, sciens tempus apti temporis. Homo sapiens tacebit usque ad tempus, lasciuus autem & impudens non seruabit tempus. Qui multis utitur verbis, lædit animam suam. Et infra. 20. Sapiens in verbis seipsum amabilem faciet, gratiæ autem fatuorum effundetur. Et mox: Ex ore fatui reprobabitur parabola, non enim illam dicit in tempore suo. Item, Narratio fatui quasi sarcina in via: nam in labijs sensati inuenietur gratia. Eccli. 21. Item. 22. Labia imprudentum stulta narrabunt, verba autem prudentium statim ponderabuntur.

Honor, Laus.

Grego.

GAudent interim sancti de suis profectibus, sed cum proximorum proficiunt utilitati & cum se vident laudari pauent, ne spes futuri muneris, in mercedem permulent transitorij fauoris. Greg. mo. 22. c. 9.

Iniustus audita laude sua polluitur, iustus purgatur. pauet enim si talis Deo non ostenditur, qualis ab hominibus putatur. Idem vbi supra.

Gregorius super illud Apoc. Mittentes coronas ante thronum, sic ait. Nempe quia certaminum suorum coronas, non sibi tribuebant sed auctoritati illum referentes gloriam laudis, à quo sciebant se vires accepisse certaminis, auctoris enim gratiam se negare conuincitur, qui sibi tribuit quod operatur. 22. mor. 1. ca. 10.

Cicero.

Si quis est hoc robore animi, atque hac indole virtutis atque continentiae, ut respuat omnes voluptates, omnemque vitam suam cursum in labore corporis atque in animi contentione conficiat, quem non quies, non remissio, non æqualium studia, non ludii, non conuiuia delectent, nihil in vita experendum putet, nisi quod est cum laude & honore, & cum dignitate coniunctum: hunc mea sententia diuinis quibusdam bonis instructum, atque ornatum puto. Cicer. pro M. Cælio.

Gloria est solida quædam res & expressa, non adūbrata: ea est consentiēs laus bonorum, incorrupta vox bene indicantium de excellenti virtute: ea virtuti resonat tamquam imago glorię: quę quia recte factorum plerumque comes est, non est bonis viris repudianda. Illa autem quæ se eius imitatricem esse vult, temeraria, atque inconsiderata, & plerumque